

[Tholstrup.]

nemført en mælkeordning, har man taget rabatterne til storforbruget væk. Det betyder ifølge prisdirektoratets udregning 2,24 øre pr. liter. Så er vi oppe på 9,24 øre. Men mælken er kun 6 øre billigere; det vil sige, at hele grundlaget for påstanden om, at mælken er billigere i de byer, hvor der er monopol, end hvor der ikke er det, er faldet bort. Hele diskussionen står om to tænkte udviklinger, nemlig hvordan det efter flertallets opfattelse ville være gået, hvis vi ikke havde fået ordningen, og hvordan det efter mindretallets opfattelse ville være gået, hvis vi havde haft fri konkurrence. De to opfattelser er ikke sammenfaldende, og begge parter mener at have ret.

Der er bragt vægtige argumenter frem fra begge parter, men skal flertallets påstand om 15 øres besparelse kunne holde, hvorfor er mælken i monopolbyerne så ikke 15 øre billigere end i ikke-monopolbyerne? Det må tilhængerne give os svar på, ellers må vi betragte tallet som lidt overdrevent.

Før krigen var mælken faktisk lidt billigere i København end i de fleste provinsbyer, så det ville den sikkert også være i dag under frie konkurrencevilkår, men vi har et andet holdepunkt, nemlig i perioden umiddelbart efter lovens gennemførelse. I prisdirektoratets meget forsigtige beregninger, som i hvert tilfælde ikke er overdrevne, reduceres de 7 øres prisnedsættelse med 4,41 øre. Når man tager i betragtning underprisen på en del af mælken før ordningens gennemførelse samt bortfaldet af rabatten til storforbrugerne og budpengene, der dengang androg mellem 3 og 4 øre pr. hel-liter, betød ordningen en reel fordyrelse på ca. 1 øre, og siden er ingen forbedringer opnået.

De ærede medlemmer, som således har stået her og varmt anbefalet en fortsættelse af mælkeordningen, skylder os en forklaring på disse forhold. Lad os få nogle ærlige og redelige tal. Det hjælper ikke at komme med formodninger om, hvordan det ville være gået, når vi har så solidt et grundlag som netop perioden umiddelbart efter; at mælkeordningen blev indført, som viser, at mælken blev dyrere.

Jens Chr. Christensen: Da jeg ikke er enig med mit partis ordfører, det ærede medlem

hr. Anker Lau, med hensyn til den foreliggende sag, vil jeg gerne benytte lejligheden til overfor det høje ting at fremsætte et par bemærkninger. Jeg har med interesse læst den betænkning, der ligger til grund for lovforslaget, og har konstateret, at alle de instanser, der i det daglige har problemerne med handelen og distributionen af konsummælk inde på livet — det være sig repræsentanter for konsummejerierne, repræsentanter for mælkehandelen eller repræsentanter for forbrugerne — er i kommissionen gået ind for en fortsættelse af de mælkeordninger, vi har.

Jeg vil gerne understrege, at de mælkeordninger, der er gennemført, siden vi fik loven af 1940, overalt er gennemført på frivillig basis. Det er sket ved en overenskomst mellem forbrugernes repræsentanter, de stedlige byråd, mælkehandlerne og mejerierne; da mejerierne i hvert fald for provinsbyernes vedkommende stort set er andelsmejerier, kan man også sige, at mælkeproducenterne er gået ind for den frivillige ordning. Hvorfor er dette sket? Det er sket, fordi alle, der har en lille smulekendskab til vilkårene for mælkehandel, kunne indse, hvilket kaos hele mælkehandelen havde udviklet sig til, ikke alene i 1930'erne, som det ærede medlem hr. Tholstrup og det ærede medlem hr. Anker Lau pegede på, men også tidligere, allerede i årene 1920—30. Næsten overalt havde man dobbelt så mange salgsheder, som der var brug for, og resultatet var, at selvom fortjenesten i den enkelte mælkehandel udgjorde en stor procentdel af prisen, havde ingen af disse mælkehandlere en anstændig eksistens, fordi den store konkurrence gav dem et altfor lille salg. Og hvem måtte betale denne store procentvise fortjeneste? Selvfølgelig forbrugerne.

Fra mejeribrugets side er man naturligvis interesseret i at levere den bedst mulige vare til den billigst mulige pris, og man regner med, at rationaliseringen har betydet en billigørelse af mælken til forbrugerne på ca. 7—8 øre pr. liter. Jeg ved meget vel, at det er uhyre vanskeligt at fastslå, hvor stor billigørelsen er, fordi der er sket prisstigninger år efter år, lige siden vi fik de første mælkeordninger, men vi har tydelige eksempler på, hvordan mælkeordningerne har virket i retning af billigørelse. Jeg kan